

Kamper Genealogische en Historische Bronnen
deel 6

ZERKENLIJST
VAN DE
ONZE LIEVE VROUWE- OF BUITENKERK
TE
KAMPEN
een genealogische en geschiedkundige handreiking

door

H.C.Diender

uitgegeven met medewerking van het archief der gemeente Kampen
Kampen 1984

INHOUD

Voorwoord	3
Geraadpleegde bronnen en literatuur	5
Enige bepalingen en bijzonderheden over de graven	8
Concordantie huidige zerkenlijst - Bloys van Treslong Prins	10
I. Inleiding	12
II. De zerken in de kerk	17
a. Zuid-,midden- en noordbeuk	17
b. Priesterkoor	44
c. Noorderportaal	48
III. Stukken van zerken die niet in de kerk zijn teruggelegd	52
a. Onder de toren	52
b. Op de binnenplaats	53
IV. Zerken die sedert de restauratie niet meer aanwezig zijn	56
V. Gedenkstenen	61
Naamregister	62
Illustraties	
Gereedschappenlijst doodgraver,1809	4
"Nota van het geld voor het luyden der klok", ca. 1809	7
Zerkenplan,1852-1974	11
Huidige zerkenplan	16

Voor zover mij bekend werden de opschriften en verdere bijzonderheden van de zerken in de Buitenkerk voor het eerst gepubliceerd door P.C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Overijssel (Utrecht 1925). Met name het grote aantal kerkbanken heeft de auteur echter belet alle opschriften weer te geven.

Deze belemmering werd opgeheven, toen in 1964 in verband met de op handen zijnde restauratie de gehele inventaris van de kerk elders diende te worden opgeslagen. Bij die gelegenheid zijn alle opschriften en verdere bijzonderheden door mij opgenomen en de ligging der zerken in een plattegrond van de kerk ingetekend (zie p. 11).

Tijdens de restauratie moesten alle zerken uit de kerk worden verwijderd. Na de aanleg van de tunnels en buizen voor de vloerverwarming werden zij weliswaar in de kerk teruggelegd, maar niet op de oorspronkelijke plaatsen. Daarom heb ik toen een nieuwe zerkenlijst opgesteld en de stenen wederom in een plattegrond van de kerk ingetekend (zie p. 16). Hierbij hebben de gegevens van Bloys van Treslong Prins en die uit 1964 goede diensten bewezen, vooral omdat een en ander (nog meer) beschadigd of verdwenen was.

Ten einde belangstellenden beter handreiking te kunnen doen zijn alle door mij in de loop der tijd verzamelde gegevens nu samengebracht in het voorliggende deel 6 van de Kamper Genealogische en Historische Bronnen. Gaarne dank ik de medewerkers van de gemeentelijke archiefdienst van Kampen voor hun adviezen en medewerking.

Kampen, augustus 1984

H.C. Diender
koster/archiefbeheerder
O.L.V.- of Buitenkerk

De Dood Graver heeft in het hok onder de
Thoren van de Lieve Vrouw Kerk, de volgende
Gedere

- Vier Grootte Planken
- Twee Kleine Ditto
- Twee Ylere Stangers
- Een hang hout
- Een Ylere haak (met Steel, (houde)
- Een Nieuwe Graaf schop is er nog niet
- Een Oude Graaf schop is nog bij de rege
- Vier Nieuwe Schoppen
- Drie Oude Ditto
- Vier keele oude Ditto
- Een Rolle
- Twee Tounen
- Twee Legeltes, voor onder de Planken op 't Graaf
- Twee Ylere Moerorten
- Een Pyl Yper
- Een Weegwaagen
- Een Bijl met Nieuwe Steel
- Een Knip of ligt houd, dat is o. Groot te Kort is
- Een Straal hamer, die men zal zien te Hoopen
- Leggend bij de Sacretten
- is geordonerd de Planken die Defect zy te repareren
- Een Kap Stok te Maaken tegen het beschoot van het
hok om de Tounen op te hangen.
- er deind nog een Knip, Schaar te zy. tot het Legte
van de Sacretten

Opgave van de gereedschappen van de doodgraver die
in een hok in de Buitenkerktoren aanwezig zijn in
1809. (Archief O.L.V.-kerk)

GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR

a. Archivalia

Gemeentearchief Kampen

Registers van overledenen en begravenen van de
Buitenkerk, 1678-1812

Archief Zusters van Liefde van Tilburg

Kroniek I, 1861-1912

Archief O.L.V.-kerk

Notulen kerkbestuur, 1809-1883

Zerkenboek, 1766-1825

Stukken betreffende het kerkhof bij de O.L.V.-kerk

Kasboeken, 1781-1827

Kasboeken (legboeken), 1819-1831

"Inkomsten en memories en legaten Buitenkerk,
1749-1809"

"Boek van den opbouw deeser kerk" (= schuilkerk
St. Nicolaas), 1782-1809

"Contraboek van den opbouw deeser kerk (= schuilkerk
St. Nicolaas), 1782-1809

Archief R.K. Lagere School, 1874-1947

Archief Uiterwijkvergadering, 1422-1897

B. Doorenweerd, Dagboek mijner verhandelingen te
Campen, 1809-1832, 3 delen

b. Gedrukte bronnen en literatuur

P.C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en
heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken
der provincie Overijssel, Utrecht 1925

H.C. Diender, De restauratie der O.L.V.- of Buitenkerk,
1963-1976 (getypt)

- J.van Doorninck, Geslachtkundige aantekeningen ten aanzien van de gecommiteerden ten Landdage van Overijssel zedert 1610-1794, Deventer 1871
(Werken van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis)
- J.H.P.Ennema, Het schuilkerkje aan de Rijnvischgang (1682-1857), in: Kamper Almanak 1941-1942, p.180-210
- C.N.Fehrmann, Kampen vroeger en nu, Bussum 1972
- M.J.G.Gasman, Strijd over graven en zerken in de Buitenkerk, 1809-'10, in: Kamper Almanak 1956-1957, p.177-183
- E.Moulin, Historische Kamper Kronyk, II, Kampen 1849
- J.Nanninga Uitterdijk, Register van charters en bescheiden in het oude archief van Kampen, IV, 1585-1610, VI, 1611-1620, en VII, 1620-1625, Kampen 1875, 1887 en 1890
- K.Schilder, Digestum vetus, 1448-1478, Kampen 1983
(Kamper Genealogische en Historische Bronnen, deel 3)
- K.Schilder, Kamper schepen- en schoutenzegels, VI, in: Kamper Almanak 1979/80, p.181-208
- K.Schilder, Het Kamper schippers-, kooplieden- en regentengeslacht Worst, in: Kamper Almanak 1975/76, p.205-224
- C.J.Welcker, Mr Elias de Mulder, bouwmeester van de Oude Stadsherberg, 1659-1668, te Kampen, in: Kamper Almanak 194-1942, p.155-171
- P.Wiekeraad, Kerkelijk leven te Kampen in de loop der eeuwen; Hervormde gemeente op Kampereiland behield haar zelfstandigheid, in: Kamper Nieuwsblad van 10 oktober 1968

Nota van het Geld voor
het Luyden der Klok

Voor het Luyden van de Plakken $\text{f} \dots 1 \text{st}$

~~de Klok~~

Waarsa. betaald werd voor
Luyden Ott.

Van een opgegraven kist voor de
Boudgraven $\text{f} \dots 0$

Voor een platte Kist $\text{f} \dots 30$

kerken gerechtigheid voor een platte
kist zonder Luyden betaalt niets
maar als er geluyt wordt voor een platte
kist $\text{f} \dots$ en opgegraven
kist een groote dooder met Luyden
bij Gerken $\text{f} \dots$

En een kist kind beneden de 30 Jaaren
en platte kist betaalt niets, maar
opgegraven betaalt half Geld.

Zoo er by Bronnen begraven wordt
zonder dat er by wordt geluid, moet
moet even volle kerken gerechtigheid
als mede voor het luyden van betaald
worden

15 maart 1457: Zij die graven hebben in een van de kerken in Kampen moeten deze graven met zerken laten afdekken voor a.s. Sint Johansdag. Zij die dit nalaten verliezen de eigendom van die graven. (Schilder, Digestum Vetus, nr 129)

9 juli 1598: Ieder, die vermeent gerechtigd te zijn tot groeven in de Boven-, Buiten- of Broerenkerk, moet zich binnen een maand daartoe bij de kerkmeester melden. (Nanninga Uitterdijk, Register IV, p. 122)

20 februari 1613: Voortaan zal 5 goudgulden moeten worden betaald voor het openen van een groeve in de Boven- en Buitenkerk. (Nanninga Uitterdijk, Register VI, p. 103)

1645: Bij resolutie van de Raad wordt besloten dat er voortaan voor een enkele blauwe zerk in de Buitenkerk 14 g. gulden betaald moet worden om er eigenaar van te zijn. (Doorenweerd, Dagboek, III, p. 317)

11 februari 1806: Jac. Venema en J. v.d. Brink als aannemers van het bestek om de zerken te leggen. Bedongen voor f 157,-. (Kasboek O.L.V.-kerk, 1781-1809)

16 juli 1809: Bij trommelslag wordt aan de burgerij bekend gemaakt, dat volgens de wil van de Koning voortaan niet meer in de Buitenkerk mag worden begraven en de doodgravers op straffe van verlies van hun ambt zich er van hebben te onthouden. (Gasman, Strijd, p. 178)

september 1809: Zerken opnieuw gelegd door Andries Lieder voor f 100,-. (Doorenweerd, Dagboek, I)

3 augustus 1810: Al diegenen, die sustineren eigenaren van enig graf of graven in de Buitenkerk te Kampen te zijn, worden verzocht zich aan te geven aan de Commissie uit de Katholieke gemeente ter vertimmering van gemelde kerk, die 's maandags van vier tot zes uur te dien einde vacceert in het Roomsche Weeshuis of in geschrifte aan de heer A.J. Branconier in de Nieuwstraat; uiterlijk binnen den tijd van zes weken na dezès, 17 september. (Advertentie in de Zwolsche Courant)

november 1810: Bij trommelslag wordt bekend gemaakt dat er streng orde zal worden gehouden om alle oneerbiedigheden bij het begraven in de Buitenkerk te voorkomen. (Doorenweerd, Dagboek, I)

1819: Voor het verhogen van de graven in de O.L.V.-kerk
f 135-17-0 uitgegeven. (Kasboek O.L.V.-kerk, 1819-1824)

9

januari 1827: Het verhogen en het waterpas maken van de graven in de kerk aangenomen door Van Deursen voor f 99,-. (Notulen kerkbestuur, 1809-1839)

1851: Er zijn in de kerk nog zeer vele grafstenen, die men nu behoorlijk kan benutten, terwijl daar waar geen grafstenen gelegd kunnen worden, de vloer zal worden belegd met portlandcement. (Notulen kerkbestuur, 1840-1861)

10 augustus 1852: Een plan van de stadsarchitect Plomp wordt aangenomen voor f 432,- door de bazen Lehr en Plas: nieuwe vloer - instampen van de graven - aanvullen van de grond. Waar banken komen, een houten vloer. Verder vloer van portlandcement, maar in het midden der beide gangen, ter weerszijden van het middenschip, een rij zerken. (Notulen kerkbestuur, 1840-1861)

31 augustus 1852: Aanvulling van het werk aan de vloer van de kerk voor f 420,-. (Notulen kerkbestuur, 1840-1861)

juni 1974: Alle zerken met behulp van een laadschop opgepakt en achterin de kerk opgestapeld.

oktober 1974: Alle zerken uit de kerk verwijderd en opgestapeld op het schoolplein. Lengte en dikte opgemeten.

januari 1975: Een nieuw plan voor het leggen der zerken gemaakt.

12 juni 1975: In de Noordbeuk begonnen met het opnieuw leggen van de zerken.

oktober 1975: In het priesterkoor de laatste zerken op hun plaats gelegd.

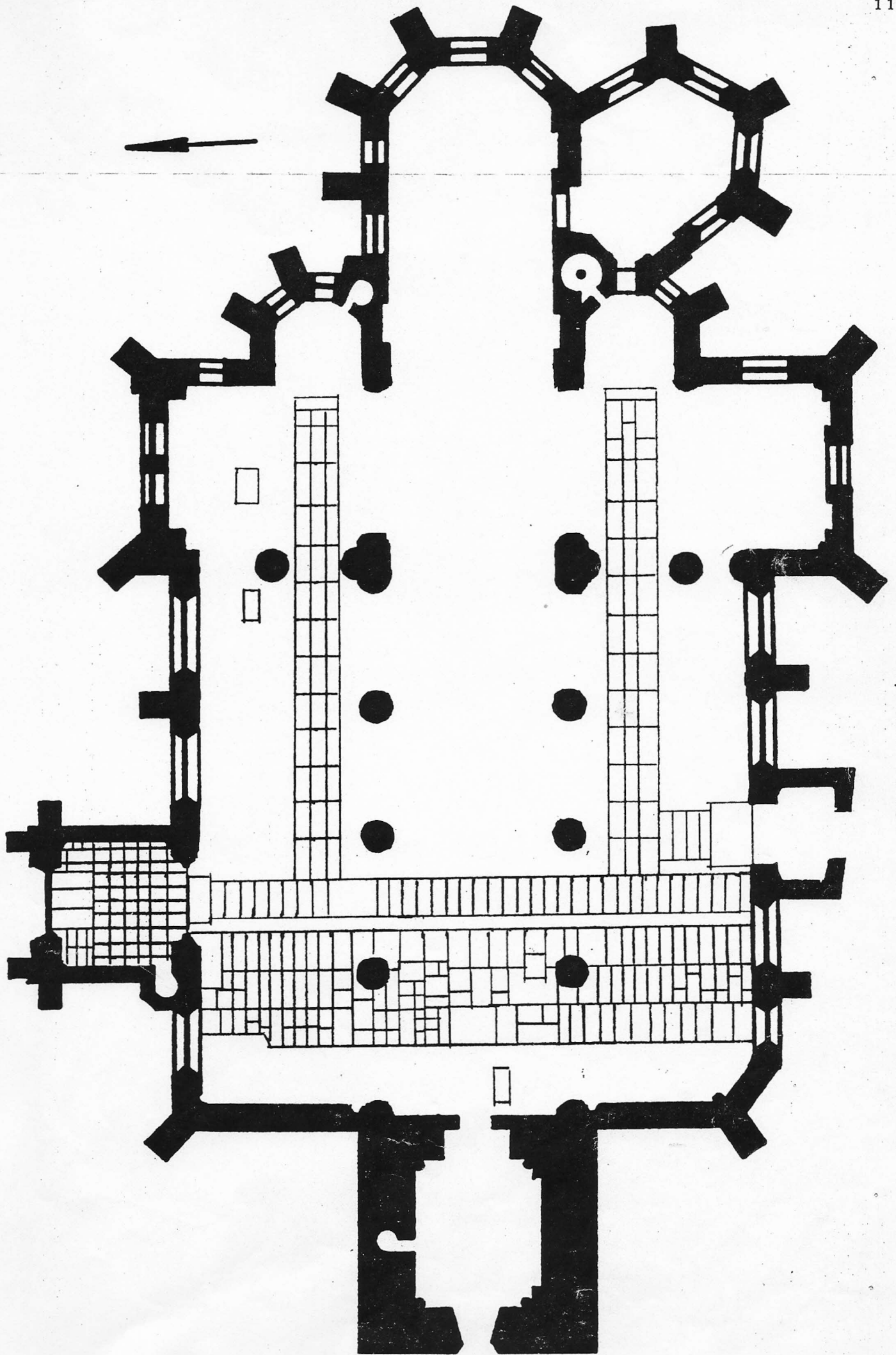
maart 1976: Brokstukken van de zerken op de binnenplaats gelegd. (Diender, Restauratie)

CONCORDANTIE HUIDIGE ZERKENLIJST - BLOYS VAN TRESLONG PRINS

1e cijfer Zerkenlijst

2e cijfer Bloys van Treslong Prins

1	51x26	101x29	151	201	251	301
2	52	102	152x33	202	252	302
3	53x25	103	153	203x70	253	303
4x 63	54	104	154x43	204	254	304x45
5	55	105	155	205x108	255x76	305x58
6	56	106	156	206x93	256	306
7x83	57	107x99	157	207	257	307x84
8	58	108	158x78	208x74	258x21	308
9	59	109x95	159	209	259x103	309
10x96	60x22	110	160	210	260	310
11	61x24	111	161x60	211	261	311x16
12	62x59	112	162x36	212	262	312
13x81	63	113x15	163x6	213	263	313x11
14	64	114x30	164	214	264	314
15	65	115x104	165	215	265	315
16x80	66	105	166x44	216	266	316
17x17	67	116	167x100	217x18	267x10	317
18	68	117x98	168	218	268	318x113
19x47	69	118x27	169x73	219x12	269	319x107
20x87	70	119x28	170	220	270	320
21	71x35	120	171	221	271	321x97
22	72x86	121	172	222	272	322
23	73	122x85	173x13	223	273x62	323
24x4	74x3	123	174	224	274	324
25x50	75	124	175x67	225	275	325
26	76	125x52	176	226x61	276x109	326
27	77	126	177	227	277	327
28	78	127x55	178	228	278	328
29	79	128x56	179	229	279	329
30x38	80	129	180x8	230x110	280	330x71
31	81	130	181	111	281	331x75
32	82x114	131x53	182x66	231x46	282	332
33	83x41	132	183x68	232	283	333
34	84	133	184x65	233x42	284	334
35x87	85	134x39	185	234	285x20	335
36x82	86x40	135	186	235	286x77	336
37	87	136	187	236x34	287x5	337
38	88	137x9	188x92	237x19	288	338
39x88	89x49	138	189x106	238	289	339
40	90x37	139x69	190	239	290	340
41	91x54	140	191	240	291	341
42	92x48	141	192	241	292	342
43	93	142	193	242x112	293	343x1
44	94	143	194	243	294	344x2
45	95x57	144x32	195x102	244	295	345x51
46	96x7	145	196x101	245x115	296	346x90
47x91	97	146	197x89	246	297	
48	98	147x23	198	247	298	
49x79	99	148x72	199	248	299x31	
50x116	100	149	200x14	249 x64	300	
117		150		250		

De ligging der zerken van 1852 tot 1974.

a. Het kerkhof bij de Buitenkerk.

Vele eeuwen lang was de kerk en de hof om de kerk heen begraafplaats. Voor we ons met de zerken in de kerk gaan bezighouden wil ik toch iets vertellen over de lotgevallen van het kerkhof bij de kerk dat omsloten werd door Oudestraat, Kerkstraat, Buiten Nieuwstraat en Schapensteeg. Alleen de huizen op de hoek Oudestraat/Schapensteeg stonden er en er stond een huis in de Schapensteeg ongeveer op de plaats waar thans het poortje met het jaartal 1860 is.

Op het kerkhof stond een Christusbeeld ¹, dat tijdens de reformatie zal zijn verdwenen. Na de reformatie werden protestanten en katholieken broederlijk naast elkaar begraven.

Hoevelen er ten grave zijn gedragen is niet meer te achterhalen, omdat de oudste begraafregisters er niet meer zijn. Maar het zijn er vele geweest. In een willekeurig gekozen jaar, 1782, waren er in de kerk 15 begravingen en op het kerkhof 98, waarvan 44 kinderen ².

Toen in 1809 kerk en kerkhof aan de katholieken werden teruggegeven, was daar de bepaling bij dat er in de kerk niet meer mocht worden begraven. Of dit ook voor het kerkhof gold? Het duurde nog tot 1826 voor er een definitief verbod op het begraven in de steden kwam ³. De Algemene Begraafplaats op de Zandberg werd toen aangelegd.

Het kerkhof zal nog een aantal jaren zijn blijven bestaan. Langzaam maar zeker zullen de graven zijn vervallen en geruimd, zodat er een rommelige situatie ontstond. In 1839 is er in het Provinciaal Blad van Overijssel een oproep om aan die verwaarloosde toestand iets te doen ⁴. Er is dus wel aandacht voor. Maar of er echt wat gebeurd?

We zullen ons nu eerst bezighouden met het stuk kerkhof aan de Oudestraat.

In 1854 gaat het gemeentebestuur van Kampen in op het aanbod van het kerkbestuur om gratis materialen op te slaan op het voormalige kerkhof. Van 1861 tot 1870 huurt de gemeente een groot gedeelte van het kerkhof en wel het stuk rechts van de ingang aan de Oudestraat, begrensd door de Kerkstraat. Na 1870 wordt er gedacht aan een herinrichting van het terrein tot plantsoen. Wel wil het kerkbestuur een hek om het terrein met het oog op rust en orde tijdens de diensten.

In 1873 werd door opzichter A. de Laet een hek ontworpen ⁵. Men vroeg machtiging aan de bisschop om het te mogen plaatsen en tot aanbesteding over te gaan. De gevraagde machtiging werd verleend. De aanbesteding vond plaats en laagste inschrijver was H.A. de Haar die het 95 m-lange hek plaatste voor f 1799,-.

De gemeente Kampen nam op zich het plantsoen op het kerkhof aan te leggen. De stadsopzichter zou daarvoor een plan maken. In 1874 krijgt 'architect' Koch van het kerkbestuur een extraatje van 25 gulden wegens de tot volle tevredenheid van het kerkbestuur verlopen werkzaamheden op het voormalige kerkhof. Het geld wordt door de pastoor aan Koch betaald ⁶. Van deze situatie bezit het Walkate-archief een foto. Deze is gemaakt

vanuit de Heerensmitsteeg en geeft het prachtige resultaat van de werkzaamheden weer: een nieuw muurtje met daarop het hek en daarachter de jonge aanplant van boompjes en struiken. Lang zal deze situatie niet blijven bestaan, want men gaat bouwen op het voormalige kerkhof.

Al enige tijd waren er plannen om een nieuwe pastorie te bouwen op het kerkhof naast de huizen aan de Oudestraat. Dit plan ging niet door, maar wel werd er een school voor R.K. Lager Onderwijs gebouwd, ontworpen door architect A. Tepe. In 1879 nam men de school in gebruik ⁷.

In 1920 brandde de school af en werd op dezelfde plaats de nu nog bestaande school gebouwd. Het hele stuk kerkhof werd als schoolplein ingericht en wel een meisjes- en een jongensspeelplaats, gescheiden door een hek.

Nu de lotgevallen van het gedeelte kerkhof Buiten Nieuwstraat/Schapensteeg.

In 1819 bouwde men een nieuw kostershuis ⁸, vermoedelijk tegen het daar nog staande huis in de Schapensteeg. Wanneer in 1860 begonnen wordt met de bouw van het klooster voor de zusters uit Tilburg worden deze beide woningen gesloopt ⁹ (misschien is de kelder van het klooster nog een overblijfsel van deze huizen). Naast het klooster werd een nieuwe kosterswoning gebouwd, waarin ook een kamer bestemd was voor de St. Vincentiusvereniging, die later ook diende als onderkomen voor de katholieke bibliotheek. Enige jaren later werd de ruimte tussen klooster en kosterswoning volgebouwd met een bewaarschool ¹⁰. Het kerkhof aan de kant van de Buiten Nieuwstraat is dan geheel volgebouwd.

Wanneer de plannen waren doorgegaan, zou ook in de Schapensteeg zijn gebouwd, en wel een nieuw huis van de Uiterwijkvergadering met twaalf kamers, bestemd voor katholieke oude vrouwen. Dit plan uit 1876 vond gelukkig geen doorgang ¹¹. Wel werd er in 1897 een serre tegen de muur van de Schapensteeg gebouwd en een veranda die vanaf die serre helemaal doorliep naar de school zodat de zusters daar onderdoor konden lopen van en naar de school ¹². Vanaf het klooster tot aan de school is de grond dan tuin van de zusters, die er ook een aantal fruitbomen hadden staan.

Ook hier heeft de restauratie veranderingen gebracht. De veranda verdween geheel en langs de Schapensteeg kwam een nieuwe muur. In 1983 werd een deel van de vroegere tuin speelplaats voor de kleuters die ook in de school zijn ondergebracht in enige verbouwde lokalen.

De kosterswoning en de bewaarschool werden verbouwd tot een ruimte voor de jeugd en voor parochieactiviteiten, het Buitencentrum.

b. De zerken.

Tot ongeveer 1830 zal nagenoeg de hele kerkvloer belegd zijn geweest met zerken, al lagen er ook zerken 'in klinkers' met andere woorden, er was ook een andere 'vloerbedekking' in de kerk. Volgens het Zerkenboek waren er 627 graven. Ze lagen op regels (in rijen) naast elkaar van noord naar zuid, in het koor gemid-

deld 10 zerken naast elkaar en in de kerk gemiddeld 30. Vele zerken dragen nog een nummer dat correspondeert met het Zerkenboek.

Bij de ingebruikname van de kerk door de katholieken in 1810 werden er zerken uit het koor verlegd naar de kerk. Hiervoor werden kerkegroeven geruimd ¹³.

Opmerkelijk is dat er in 1859 al heel wat minder zerken ¹⁴ zijn (zie blz. 11), die dan gebruikt worden voor twee paden tussen de banken en als vloer achter in de kerk. Er is een groot aantal zerken dat dezelfde maat heeft, ca. 2 m lang en 70 cm breed.

Totaal aantal beschreven zerken of stukken van zerken 346. Opschrift wel bekend maar de zerk niet meer aanwezig ⁵¹ (nrs 295-346). In de kerk en op de binnenplaats 294. Hierbij zijn er 43 zonder enig opschrift. De nrs 220, 221 en 222 zijn geen zerken maar delen van bij de restauratie 1963-1976 gesloopte altaren, blijven over 291 beschreven zerken.

Hiervan zijn er 28 van 'witte' gobertanger en 263 van 'blauwe' Naamse steen. Bij de beschrijving van de zerk is dat aangegeven. De 'witte' zerken zijn de oudste en daarom vaak ook minder gaaf dan de 'blauwe'. Wel hebben de 'witte' zerken nog vaak sporen van een rijke versiering.

Als oudste zerken zou ik de nrs 216 en 246 willen zien. Deze dragen gotische letters, 216 rond een ruitvormig wapenschild, 246 in een banderolle onder een wapenschild. Deze teksten zijn echter onleesbaar. Goed bewaard is 259 met gotische letters langs twee zijden, uit 1502, met op de hoeken een vierpas. De meeste opschriften zijn echter uit de periode 1600-1828.

Er zijn maar weinig echt grote zerken, 4 stuks, gemiddeld 2000 kg zwaar. De zwaarste ligt onder de toren (273) de andere drie liggen in het Noorderportaal.

De uitvoering van de letters en versiering van de meeste zerken is eenvoudig. Zo is er bijvoorbeeld maar één zerk, nr 90, met mooi gehakte schrijffletters. In een bepaalde periode gebruikte men vaak een V voor een U, een I voor een J en een Z voor een 2. Ook dit komt meerdere malen voor.

Ook is op verschillende zerken te zien dat de steenhouwer soms handig gebruik maakte van naast elkaar staande letters, zodat hij minder behoefde te hakken, bijvoorbeeld bij de letters BEGRAE N. Op 28 zerken komen de letters K.M. voor, denkkelijk te lezen als KerkeMemorie, d.w.z. eigendom van de kerk.

48 maal is er een ovaal waarin een wapenschild, waaronder slechts tweemaal een ruitvormig schild (vrouwelijk alliantiewapen), alle wapenschilden zijn helaas uitgehakt, sommige zelfs geheel weggehakt. Op een enkele zijn nog sporen van de oude versiering te zien.

75 maal komt een huismerk met of zonder cartouche voor. Ook deze huismerken zijn vaak beschadigd.

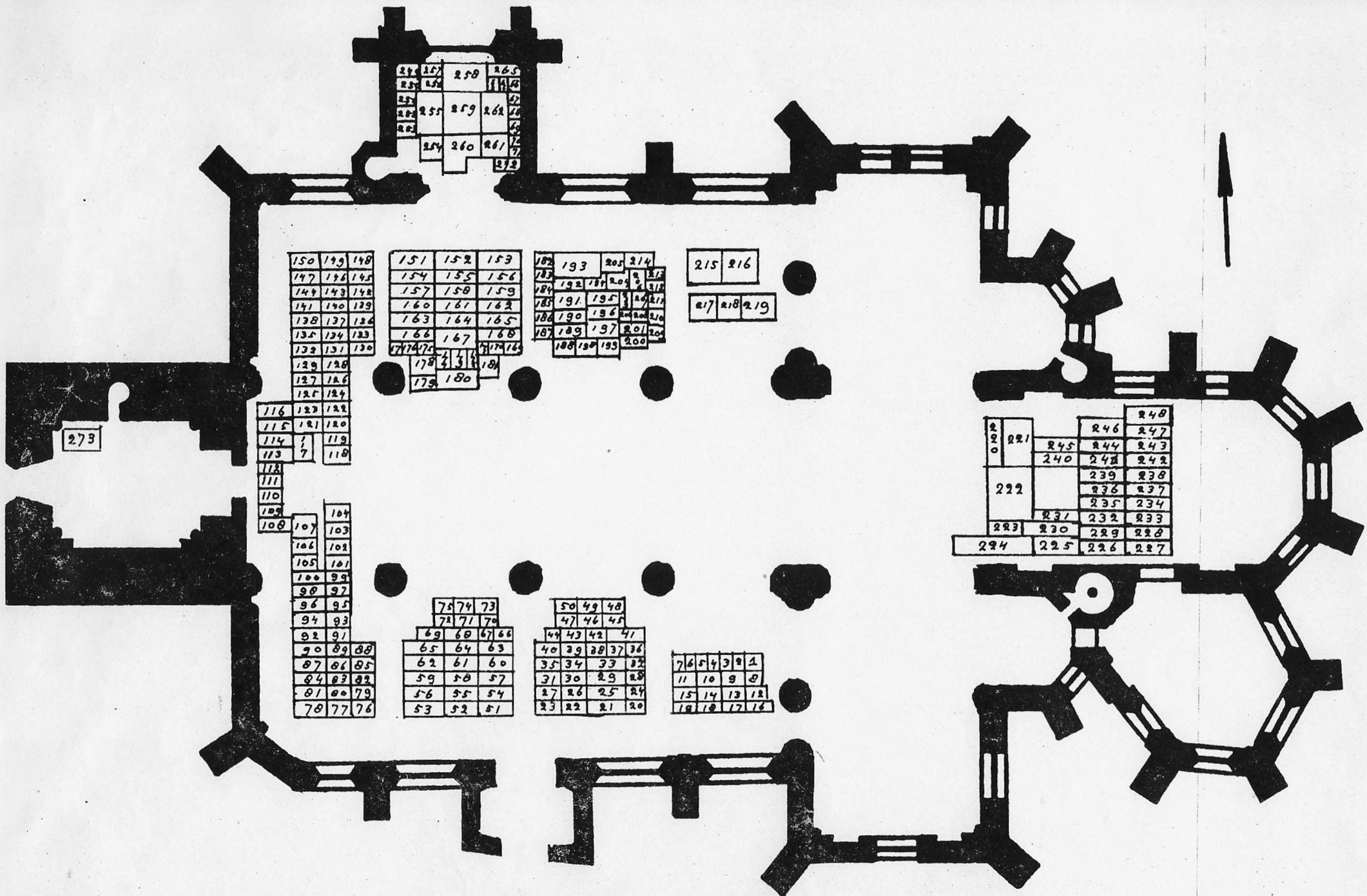
Op een aantal zerken staan de letters G.H.D.Z. die ik zou willen lezen als God Hebbe De Ziel.

Bij een aantal zerken is een toelichting gegeven op de op de zerk genoemde personen. Getracht is hiermee deze personen iets meer voor het voetlicht te halen. Deze gegevens willen niet de pretentie hebben volledig te zijn.

Uiteraard is er een aantal vragen dat niet kon worden opgelost. Toch hoop ik dat velen genoeg zullen beleven aan het

Noten bij de Inleiding:

1. Moulin, p. 33
2. Archief O.L.V.-kerk, Kasboek, 1781-1809
3. Gasman, Strijd, p. 177
4. Archief O.L.V.-kerk, Ordner III, letter K
5. Zie noot 4
6. Archief O.L.V.-kerk, Notulen kerkbestuur, 1862-1883
7. Archief O.L.V.-kerk, Archief R.K. Lagere School
8. Archief O.L.V.-kerk, Kasboek (legboek), 1819-1824
9. Gedenksteen achtergevel klooster: „Gesticht door Willem Frederik Blom en zijn huisvrouw Engelina de Ruiter. Alleen de eer aan God. 1860".
10. Gedenksteentje voorgevel: „De eerste steen gelegd door W.F. Blom 1862".
11. Archief O.L.V.-kerk, Archief Uiterwijkvergadering, plan bouw vergadering, 1876
12. Archief Klooster Zusters van Liefde van Tilburg, Kroniek I
13. Gasman, Strijd, p. 183
14. Archief O.L.V.-kerk, Notulen kerkbestuur, 1840-1861

De ligging der zerken na de restauratie 1963-1976.

II. DE ZERKEN IN DE KERK

a. Zuid-, midden en noordbeuk

Alle tussen haakjes geplaatste namen achter een zerkenopschrift zijn ontleend aan de Begraafregisters Buitenkerk 1678-1812, Gemeente Archief, Kampen.

De indeling a b c staat niet op de zerken maar is voor de **duidelijkheid** van de diverse opschriften en voor het verwijzen naar de toelichting die bij sommige opschriften is gegeven.

- 1 1/3 blauwe zerk
 a I F W
 b ..27 IUN
 c 1737 6 IUL (kind van Jan Lankhorst)
 d 1742 12 ST (Hermen van de Sluis)
 e 1760 12 IW
 f 1779
 g 1915 J. H. (later ingehakt)
 c zie ook 238b en 300 e/h
- 2 1/3 blauwe zerk
 a 1704
 b 1711 12 IW (Jan Morre)
 c 1718 6 FW
 d 1727 6
 e 1737
 f 1747 12
 g 175.
 h 1770
- 3 1/3 blauwe zerk, geen opschrift
- 4 1/3 blauwe zerk 18
 SEVERIJN STOOP
 Zerkenb. blz. 41 no. 18 9e regel: Severijn Stoop.
 Kasb. Severijn Stoop wordt 22 mei 1807 begraven.
- 5 1/3 blauwe zerk, geen opschrift
- 6 1/3 blauwe zerk, geen opschrift
- 7 1/3 blauwe zerken ~~3 en 4~~ door elkaar.
 a Anno 1679
 b 1828 2 IL
 c

B	G
HP	

 b Kasb. Geziena Wiegman wordt 2 juli 1828 begraven.
 Dagboek Doorenweerd, dl. III, blz. 265: Geziena Wiegman is de huishoudster van pater Haefkens en werd 47 jaar.
- 8 1/3 blauwe zerk, geen opschrift
- 9 1/2 blauwe zerk
 a ...RTSE AI
 b HAAR